

Aerpels

Hei joe al nieuwe aerpels 'egete?' Dat is 'n zin die je tegenwoordig vanaf half meie kan hôôre. Mar vroeger hao die zin veel mêêr gewicht. Noe binnen nieuwe aerpels al hêêl vroeg in de supermart in in stalle'ies langs de wegt te koap, mar vroeger at je aerpels uut je eige hof, zôô in de loap van juni. D'r gieng 'n hêêl bedrijf an voorof. In de êêrste plekke mos je over goeie poters beschikke. Die hao je bewaerd van 't jaer dêêrvoor of bie 'n aor 'ekocht of 'ekrege. De mêêst geliefde rassen waere keunienkies in presenten. In dan hao je nog de eigenheimers, mar dat waere mêêr bewaeraerpels. De poters wiere al vroeg 'eleid, ongeveer gelieke as de sjelotten 'epoot wiere. Ik spreke noe van 'n jaer of vuuftig 'elee.

In dan was 't zôôvaorde. Noe wier 't spannend: hoe zouwe ze smaeke? Moewder hao ze 'eschrap in 'ekookt. 't Middegmael wier op d'n taefel 'ezet. De heerleke, typische geure van nieuwe aerpels kwam d'r of. Ze hao d'r postelein bie klaer'emaekt, oak uut 't hof in schieven droage hamme 'ebakke, van 't eige geslachte vërke. Naest de aerpelpanne stieng 'n schutteltie gewelde rôômbuttere of margerine, dat was de zeu (jus). Nae de êêrste hap riejp vaoder enthousiast uut: 'Klaeren blom!' Moewder: 'Noe, mo j' niejt maouwe, Jaop!' Want dat was noe net niejt de bedoewlieng. Nieuwe aerpels moste 'n bêê'ie stief weze. Dan ko 'j d'n aoren dag van 't overschot lekkere schiefjes snieje om te bakkene. Die atte m'n dan wêêr mit geschaefde komkommers d'rbie, oak uut 't hof.

Vreemde (gasten), die Ouddurp bezoeke, verwondere d'r eige over dat bie veel huuzen zokke grôôte hoven ligge, vooral bie huuzen die voor d'n oorlog 'ebouwd binne. Mar dat heit 'n reden. Die huuzen wiere op schuld 'ebouwd. Bie de Boerelêênbank ko j' dan in 't gunstigste geval d'r 'n hypotheek op kriege. Die most netuurlek of'elost woore in 't bedrag dêêrvoor kwam dan jaerleks uut de opbriengsten van 't hof. Uus huus wier in 1928 'ebouwd in de bouwkosten waere 2800 gulden. Jaerleks moest 100 gulden of'elost woore. Wiele hao dan oak 'n hof van mêêr dan 2000m².

Van alles wier d'r in verbouwd. As de sjelotten d'ruut waere, stienge op dezelfde plekke al wêêr suukerbôônen (sperziebonen) voor de veilieng. Voarder alderlei bloomen voor zaed op contract. Vaoder dee dat allemaele in z'n vriejen tied. In 't daegeleks leven was 'n landërrebeier in hie heit oak nog an negosie 'edae in kruuejenierswaeren. De oflossieng is altied 'elukt. Noe is dat hof 'n wildduun mit veel vuulte, zôôas wel ezeid wordt.

Die ouwe aerpelrassen bestôô niejt mêêr. Op 'n gegeve mement binne ze zelfs verboe (verboden), hoewel ze in Ouddurp nog lange stiekem 'eteeld binne. Veel nieuwe rassen binnen twint op de mart 'ekomme. Noe hê 'k al alderlei nieuwe aerpels 'probeerd: êêrsteliengen, doré's in frijslanders, mar die echte nieuweaerpelsmaeke van vroeger proof ik niejt mêêr. Dat kan netuurlek oak an mien smaeke ligge!